ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΑ ΔΥΟ ΔΑΚΡΥΑ

Ἦταν χειμωνιάτικη νύχτα, νύχτα τοῦ Γεννάρη, ὁ βορρᾶς ἐσφύριζεν ἄγριος στ' ἀγκωνάρια τῶν σπιτιῶν καὶ ὅταν ἔπαυεν αὐτὸς νὰ σφυρίζῃ, τὸ νεροχύτο ἔπεφτε τραγανὸ καὶ τσουχτερό. Νύχτα γιὰ ἀγάπη καὶ γιὰ κλεψιά.

Ἐμεῖς οἱ δυὸ καθώμαστε κοντὰ στὴν ἀναμμένη θερμάστρα, καὶ πότε βλέποντας τὴ φωτιά, ἐκάναμε ὄνειρα εὐτυχίας σιωπηροὶ καὶ οἱ δυό μας, πότε πάλι ἐλησμονούσαμε καὶ τὴ φωτιὰ καὶ τὸ κρῦο καὶ πιασμένοι ἀπὸ τὸ χέρι, ἐδίναμε ζωὴ στὰ ὄνειρά μας μὲ χίλια γλυκὰ λογάκια, μὲ χίλια ἀθῶα χάδια.

Σὲ μιὰ τέτοια στιγμή, στιγμὴ ἀληθινῆς εὐτυχίας, ὅπου σφαλοῦν τὰ μάτια τοῦ νοῦ καὶ σβύνουν ἀπὸ τὴ μνήμη μας ὅλα τὰ περασμένα, σὲ μιὰ τέτοια στιγμὴ ἄθελα ξέφυγεν ἀπὸ τὰ μάτια μου ἕνα δάκρυ, δάκρυ ζεστό, δάκρυ βγαλμένο ἀπὸ τὴν καρδιά μου. Ἐγύρισες τότε τὸ κεφάλι σου ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ γιατὶ καὶ τὰ δικά σου μάτια ἦταν βουρκωμένα μὲ τὸ ἴδιο εὐγενικὸ δάκρυ τῆς εὐτυχίας καὶ τοῦ ἀγνώριστου πόθου.

Σ' ἐκαλονύχτησα κι' ἔφυγα.

Στὸ δρόμο, ἡ καρδιά μου ἐξεχείλιζεν καὶ ἀνέβαινεν ὡς τὸ στόμα μου καὶ παραμιλοῦσα μόνος σὰν τρελλός. Ξάφνου, μαζὶ μὲ τὸ βογγητὸ τοῦ βορριᾶ, μιὰ σιγανὴ καὶ τρεμουλιαστὴ φωνὴ ἤλθε στὸ αὐτί μου. Ἐγύρισα καὶ εἶδα μιὰ γυναῖκα καθισμένη στὸ κατῶφλι μιᾶς ἐξώθυρας, μὲ τὰ δυὸ παιδάκια της στὸ πλευρό της. Τὰ καϋμένα!... ἐμαζεύονταν καὶ τὰ δυὸ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας των γιὰ νὰ ζεσταθοῦν, γιατ' ἦσαν μισόγυμνα καὶ ξετραχειλισμένα. Ὁ βορρᾶς ἐσφύριζε κατάσαρκά των.

Δὲν εἶναι ἐγωίστρια ἡ χαρὰ τῆς ἀγάπης· ἐκεῖνος ποὺ τὴν νοιώθει μέσα στὴ καρδιά του, θέλει νὰ τὴν σκορπίσῃ σὲ ὅλο τὸν κόσμο καὶ συμπονεῖ ὅλους ὅσοι πονοῦν.

Εἶπα στὴ μητέρα:

— Γιατὶ κάθεσθε ἐδῶ μὲ τόσο κρῦο;

— Μᾶς ἔβγαλαν ἀπὸ τὴν κάμαρα.

— Ἐφάγατε τοὐλάχιστον ἀπόψε;

— Ὄχι, εἶπεν, ἡ μητέρα.

— Πεινᾶμε, εἶπαν τὰ παιδιά.

Τοὺς ἔδωκα ὅτι μὲ ἐφώτισεν ὁ Θεὸς καὶ ἔφυγα καταλυπημένος. Ἐσυλλογιζόμουν τὴν κατανιά τους, τὴν πεῖνα, τὸ κρῦο. Ἕνα δάκρυ εὐσπλαγχνίας ἐκύλισεν ἀπὸ τὰ μάτια μου, δάκρυ ζεστό, δάκρυ βγαλμένο ἀπὸ τὴν καρδιά μου.

Ἐπῆγα στὸ σπίτι μου, ἐπλάγιασα κι' ἐκοιμήθηκα.

Ἕνα χαριτωμένο παιδὶ τοῦ ὕπνου, ἕνα χρυσοφτέρωτο ὄνειρο ἦλθε μέσα στὸ νοῦ μου, μιὰ ὄνειρο ζωντανό, ὄνειρο ἀληθινό: Μοῦ φάνηκε πῶς ἐκαθόμουν στὸ τραπέζι μου γιὰ νὰ γράψω στίχους γιὰ σένα, γλυκειά μου ἀγάπη. ἀπάνω στὸ χαρτί μου ἦσαν γραμμένα, σὰν δυὸ διαμάντια, τὰ δύο δάκρυα ποῦ εἶχα χύσει ἐκεῖνο τὸ ἴδιο βράδυ, τὸ δάκρυ τῆς ἀγάπης καὶ τὸ δάκρυ τῆς εὐσπλαγχνίας. Καὶ τὰ δυὸ ἔλαμπαν καὶ ἀκτινοβολοῦσαν... Ξάφνω μοῦ φάνηκε, πῶς μέσα στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας, κατέβηκεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μιὰ μουσικὴ ἄγνωστη στὸν κόσμο, μιὰ θεϊκὴ ἁρμονία Ἔστρεψα τὴ κεφαλή μου καὶ εἶδα στὸ πλευρό μου ἕναν ἄγγελο. Ἦταν ψηλός, ὤμορφος, χαριτωμένος, τὰ λυτὰ μαλλιά του ἐσκέπαζαν τὸ φορεμά του τὸ κατάλευκο καὶ τά μάτια του ἔλαμπαν σὰν ἀστραπές.

Αὐτὴ ὅλη ἡ εὐμορφιά, αὐτὴ ὅλη ἡ μαγεία μ' ἔκαμε νὰ γονατίσω ἐμπρός του χωρὶς νὰ τό θέλω, χωρὶς νὰ τό συλλογισθῶ. Ἄχ! τί δύναμι ποῦ ἔχει ἡ εὐμορφιά!..

Ὁ ἄγγελος ἔσκυψε στὸ χαρτὶ κι' ἐπῆρε στὰ κρινοδάκτυλά του τό ἕνα ἀπό τὰ δύο δάκρυα, τό δάκρυ τῆς ἀγάπης. τό κύτταξε, τό κύτταξε, κι' ὕστερα τό ἄφησε καὶ πάλι στό χαρτί. Τί θαῦμα ἦταν ἐκεῖνο!... Τό δάκρυ τῆς ἀγάπης ἔγινεν ἀμέσως ἕνα λουλοῦδι, μὰ λουλοῦδι ἀλλοιώτικο, ποὺ δὲν βρίσκεται ταῖρι του στὸν κόσμο. Ἡ κάμαρά μου ἐμοσχοβόλησε κι' ἔβλεπα τὴ μυρουδιά του νὰ βγαίνη σὰν καπνός καὶ ν' ἁπλώνεται ὁλόγυρά μου καὶ νὰ μὲ λιγώνη.

Ἔσκυψε πάλι ὁ ἄγγελος κι' ἐπῆρε καὶ τό ἄλλο δάκρυ, τό δάκρυ τῆς εὐσπλαγχνίας· τό κύτταξε καὶ αὐτό, τό κύτταξε, ἐγύρισε καὶ κύτταξε καὶ μένα, ὕστερα ἄνοιξε τὴ θύρα κι' ἔφυγε.. Μοῦ φάνηκε παράξενο γιατί νὰ μ' ἀφήσῃ ἔτσι κι' ἐβγῆκα νὰ δῶ ποῦ πάει. Ὁ ἄγγελος εἶχε σηκωθεῖ ψηλὰ κρατῶντας τὸ δάκρυ στὰ κρινοδάκτυλά του. Ὅταν ἔφθασε στόν οὐρανό, ἡ ἄγνωστη ἐκείνη μουσική, ἡ θεϊκὴ ἐκείνη ἁρμονία ἀκούστηκε καὶ πάλι πολύφωνη καὶ γλυκειά

Ὁ ἄγγελος τότε ἔβαλε τό δάκρυ κοντὰ στ' ἀστέρια κι' ἔγινε κ' ἐκεῖνο ἀστέρι, ἀστέρι ἀκτινωτό, ὀστέρι γλυκόφωτο. Τό δάκρυ τῆς ἀγάπης ἔγεινε λουλοῦδι καὶ τό λουλοῦδι ἐμαράθηκε. Τὸ δάκρυ τῆς εὐσπλαχνίας ἔγινε ἀστέρι, καὶ τὸ ὀστέρι λάμπει ἀθάνατο.

ΙΩΑΝ. ΠΟΛΕΜΗΣ

Εἶδα τὴν γῆ ἀπ' τὴν ἄνοιξι νὰ λάμπῃ σὰν ρουμπίνι
Τὸ θνητὸ λαμπερώτερα φωτίζει ἡ Καλωσύνη!

Κ. Παλαμᾶς

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΣΟΥΛΤΑΝ ΑΖΙΖ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Τὴν ἐποχὴ τοῦ Ναπολέοντος Γ'. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους περιοδεύει τὴν Εὐρώπην καὶ ὑποδοχαὶ τὸν περιστοιχίζουν πανταχοῦ. Ὁ λαὸς τῆς Γαλλίας σπεύδει νὰ δῇ τὸ μυθώδες αὐτὸ ὃν καὶ συνωθεῖται πέριξ του, ὅπως, ὅταν περιάγουσιν ἱπποπόταμον. Μόνον αἱ Γαλλίδες δὲν ἔδειξαν καὶ τόση περιέργεια καὶ προθυμία προκειμένου περὶ Σουλτάνου, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἡ πολυγαμία εἶνε γιὰ ταῖς γυναῖκες ἔγκλημα ἀσυγχώρητο. Ὁπωσδήποτε ὁ Ναπολέων ἐδέχθη εὐπροσηγόρως τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ὀθωμανῶν. Τὸν εὕρισκε περίεργον ὀρκετὰ καὶ γελοῦσε μαζί του ὅταν ἀντὶ νὰ καθήσῃ ξαπλωνότανε πάνω στοὺς τάπητας τῶν αἰθουσῶν... ἀλλὰ τούρκα, ὅταν ξυνότατε ὡς ψωριῶν εἰς τοὺς παρατάξεις, ὅταν ἐγαστούκιζε τὸν ὑπασπιστή του Φουάτ, μπρὸς στὸ κόσμο, διότι δὲν ὑπήκουσε ταχέως καὶ ὅταν τέλος θυμόταν νὰ πάῃ... στὸ ἰδιαίτερο τὴ στιγμὴ ποῦ συνόδευε τὴν Αὐτοκράτειρα!...

Μιὰ ἡμέρα τέλος ὁ τρομερὸς αὐτὸς Σουλτάν Ἀζίζ ὑπεσχέθη στὸν Ναπολέοντα μπρὸς στὴν σύζυγό του Αὐτοκράτειρα Εὐγενία, νὰ τοῦ στείλῃ γυναῖκες ἀπ' τὸ χαρέμι του σὰν θὰ γύριζε στή Τουρκία!...

Ἡ πειὸ περίεργη ὅμως, καὶ πειὸ ἱστορικὴ συζήτησις τοῦ Ναπολέοντος μετὰ τοῦ Ἀζίζ, τὸ πλέον περίεργο ἐπεισόδιο ποὺ συνέβη κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν εἶναι τὸ ἀκόλουθον:

Ὁ Ναπολέων ἐζήτησε μιὰ ἡμέρα τὴν ἄδειαν νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ Ἀζίζ ἐπὶ σπουδαίων ζητημάτων, καὶ εἰσῆλθε φέρων ἴδιον αὐτοῦ διερμηνέα πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρανοήσεως.

Ὅταν εἰσῆλθεν ὁ Ναπολέων ὁ Σουλτάνος οὐδ' ἐσάλευσεν, ἀλλ' ἐξηκολούθη παίζων μετὰ τοῦ κυναρίου του Τέλος βαρυνθεὶς ἐστράφη καὶ ἠρώτησε τὸν διερμηνέα του τί θέλει ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Φράγκων.

— Νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Σουλτάνον περὶ σπουδαίων ὑποθέσεων, ἀπήντησεν ὁ διερμηνεύς.

— Ἄ! ναί! ἀπήντησεν ὁ Ἀζίζ χασμώμενος, μὰ τὴν κοιλίαν τοῦ Μωάμεθ, ἐλεεινὸν καφὲ ἔχουσιν αὐτοὶ οἱ Φράγκοι. Τέλος πάντων ὅμως... Γιὰ ρώτησε τώρα τὸν Αὐτοκράτορα. πῶς δὲν βαρύνεται ἔχων πάντοτε μιὰ γυναῖκα; Ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ προφήτου των, ὁ Πάπας δὲν τοῦ δίνει τάχα τὴν ἄδειαν νὰ πάρῃ περισσότερες;....

— Ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων ἐπιθυμεῖ νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ περὶ σπουδαίων ὑποθέσεων ἐπανέλαβεν ὁ διερμηνεύς.

Ὁ Σουλτάνος ἤρχισε νὰ ξέῃ τὸν γλουτόν του. Αἴφνης ἐκραύγασε:

— Καλὲ τί μὲ λέγοιν; αὐτὸ εἶναι ἀνυπόφορον! Ὁ παράδεισός σας δὲν ἔχει οὔτε παρθένους, οὔτε πιλάφια, οὔτε ποταμοὺς μὲ γάλα καὶ μέλι καὶ αὐτὸ εἶναι ἀνυπόφορον!..

— Ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐπανέλαβεν ἐκ τρίτου ἤδη ὁ Γάλλος διερμηνεύς, ἔρχεται νὰ ὁμιλήσῃ μαζὶ σας περὶ τῆς Κρήτης.

— Εἴς ὁ Θεὸς καὶ Μωάμεθ ὁ προφήτης αὐτοῦ! Ἔκραξεν ὁ Ἀζίζ. Ἡ Κρήτη ἐδέθη στὰ γένεια τοῦ προφήτου.

— Ὄχι τόσον ἀσφαλῶς ὅσον νομίζει ἡ Α. Μεγαλειότης, ἀπήντησεν ὁ Ναπολέων διὰ τοῦ διερμηνέως του.

Ὁ Σουλτάνος ἐξηνριώθη ἀκούσας τὴν φράσιν αὐτήν. Ἀνηγέρθη καὶ συλλαβὼν τὸν Γάλλον διερμηνέα ἀπὸ τὸ τὸν πώγωνα ἐφώναξε:

— Πῶς πεζεβέγγη; Πῶς Γκιαούρ;

Ὁ Γάλλος διερμηνεὺς ὠχρίασεν. Ὁ Ναπολέων ἔπληξε διὰ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τὸ πάτωμα.

— Εἰπὲ εἰς τὸν Σουλτάνον, ἀνέκραξε πλήρης ὀργῆς, ὅτι ἔρχομαι νὰ προτρέψω αὐτὸν πρὸς τὸ καλὸν τῆς Τουρκίας νὰ δεχθῇ τὸ δημοψήφισμα ἐν Κρήτῃ.

Ὁ Σουλτάνος παρεφρόνει ἤδη ἐκ τῆς λύσσης. Ἔθραυσε δύο καθρέπτας, ἔρριξε κάτω τρία ὡραιότατα ἀλαβάστρινα ἀγγεῖα καὶ ἐφείσθη τοῦ τετάρτου μόνον καὶ μόνον διότι παρίστα τὸν Δία ἀναρπάζοντα τὸν Γανυμήδην. Ἐπὶ τέλους ἐβόησε:

—Τὶ τὸν μέλλει; Τὶ ἀναμιγνύεται ὁ Φράγκος εἰς τὸ κράτος μου; Ἐγὼ ἀναμιγνύομαι εἰς τὸ ἰδικόν του; Τοῦ εἶπα ἐγὼ ἂν τὸ θέατρό του εἶναι ἐλεεινὸ, ἂν τὸ ρακὶ του εἶναι ἄνοστο ἂν ἡ γυναῖκες στὴ Γαλλία περιφέρονται γυμναῖς στοὺς δρόμους; Εἶναι περιτετμημένος ὥστε νὰ τολμᾷ νὰ μὲ ἀτενίσῃ;

Τοῦ Ναπολέοντος ἤρχισε νὰ τρέμῃ τὸ ἄνω χεῖλος.

—Θέλω δημοψήφισμα! ἐπανέλαβε καὶ ἀνεχώρησε.

– Δημοψήφισμα, ἐγόγγυσεν ὁ Ἀζίζ τί εἶναι αὐτὸ τὸ δημοψηφισμα; Τὰ μοῦτρα του θὰ σεβασθῶ καὶ θὰ δεχθῶ δημοψήφισμα; Ἄ τὸν σκυλόφραγκο! Ἄ τὸν Κιοπόγλου!..

Ὁ Ναπολέων εἶχεν ἤδη ἀναχωρήσει. Ὁ Σουλτάνος βλέπων αὐτὸν ἀπομακρυνόμενον, ἐξέφρασε διὰ σχήματος, οὐχὶ λίαν χρηστοῦ, ὅλην τὴν μανίαν αὐτοῦ ἐναντίον του.

Μετ' ὀλίγον ὁ Φουὰτ παρεκλήθη ἁρμοδίως νὰ πείσῃ τὸν Σουλτάνον νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς Παρισίους, ὅπερ καὶ ἐγένετο....

Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ